

Pædagogisk læreplan for Hanstholm Børnehus 2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

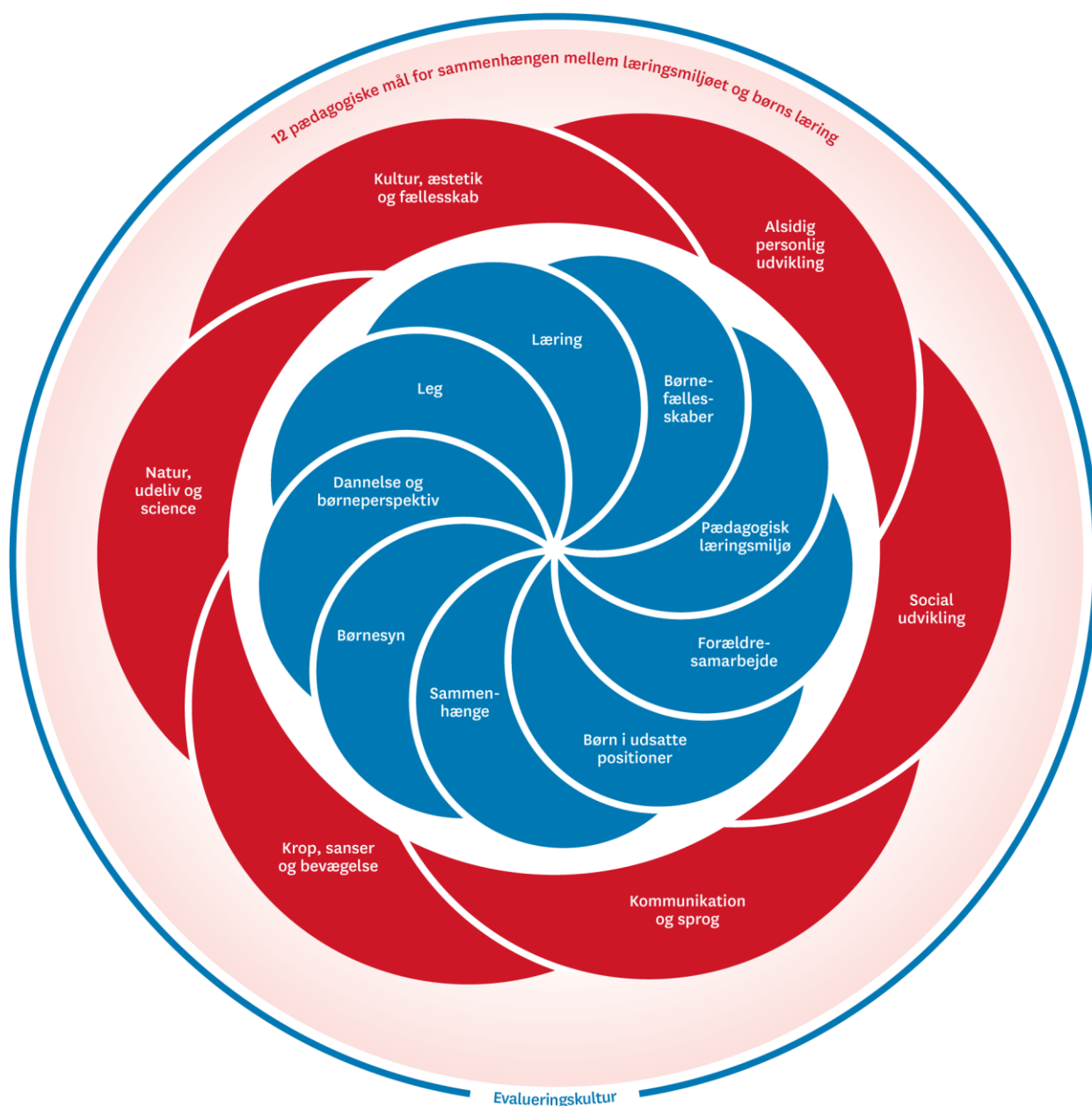
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi er en integreret institution for 0-6 årige beliggende på kanten af nationalpark Thy. Børnehuset består på nuværende tidspunkt af to vuggestuegrupper, som er aldersopdelt og tre børnehavegrupper, som er aldersintegreret, men hvor der også arbejdes aldersopdelt, når det giver mening. Dette kan for eksempel være ifm. arbejdet med de ældste børn eller med at skabe stærke relationer i legegrupper med de yngste børn. Den ene børnehavegruppe har færre børn end de andre to grupper, så vi har mulighed for at tilbyde noget ekstra til de børn, som i en periode kan have brug for det.

Vi betragter det som vores formål i Hanstholm Børnehus at skabe trygge omgivelser for barnets udvikling, trivsel og dannelse. Vi tror på, at alle mennesker gør deres bedste, og vi bestræber os på at møde det enkelte barn og den enkelte familie, der hvor de er.

"At behandle lige er ikke at behandle dem ens" er en af grundsætningerne i vores formål. Vi skal sikre at alle børn får det, som de hver især har behov for, med et skarpt øje for, at alle børn er forskellige og dermed har brug for noget forskelligt. Dette gør vi ved at tilrettelægge vores hverdag, vores læringsmiljøer, så de er fleksible og kan tilpasses det, som barnet har brug for. Dette kan for eksempel være ved måltider eller i garderobesituationer, hvor nogle børn kan have behov for noget andet end flertallet. Som udgangspunkt arbejder vi henimod, at alle børn kan deltage på samme vilkår, men på vejen dertil foretager vi kontinuerligt en pædagogisk vurdering af, hvordan vi bedst muligt tilpasser læringsmiljøerne så vi tilgodeser både det enkelte barn og fællesskabet.

På denne måde lærer børnene, at man godt kan være forskellige og stadig være en del af et fællesskab på lige fod med alle andre. Vores formål som daginstitution er at skabe lige deltagelsesmuligheder for, at alle børn kan være en del af et meningsfuldt børnefællesskab samt give børnene mulighed for at opleve succeser, som kan motivere dem senere i livet, når de møder udfordringer. På den måde har de en erfaring med sig, som siger, at når noget bliver svært, så kan de godt klare det alligevel, måske med lidt hjælp. Dette er livsduelighed og en god egenskab at have med sig.

Vi bestræber os på at alle børn får en sjov, meningsfuld og udviklende hverdag.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

Børnesynet handler om den tilgang, vi har til børnene, hvordan vi som voksne ser på dem.

Vores børnesyn er formet med udgangspunkt i tanken om, at alle børn er noget værd, bare fordi de er til. Børn er selvstændige individer, og alle børn har ret til at være forskellige og til at opleve et godt børneliv. Vi bestræber os på at se det enkelte barns evner og kvaliteter, og bringe dem i spil i barnets videre udvikling. Det er vores opgave, at se det enkelte barn, hvor det er, og finde de bedste måder at fremme barnets udvikling, trivsel og læring. Dette gør vi gennem de relationer, læringsmiljøer og børnefællesskaber, som barnet indgår i.

Vi tror på, at børn altid gør det bedste, de kan i alle situationer. Hvis et barn har en u hensigtsmæssig adfærd, er vi nysgerrige på, hvorfor barnet har denne adfærd. Vi ved nemlig at den adfærd af en eller anden grund, giver mening for barnet. Det er vores opgave at justere i læringsmiljøet omkring barnet, så det får mulighed for at udvikle en mere hensigtsmæssig adfærd.

Vi bestræber os på, at alle børn mødes af rolige og positive voksne, som de kan spejle sig i. Hvis det er svært for en voksen at bevare roen og positiviteten, i en situation som er blevet konfliktfyldt, bytter de voksne "plads", så barnet hele tiden oplever at blive mødt af en rolig og positiv voksen.

I praksis betyder dette, at hvis barn f.eks. ikke tager sit tøj på i garderoben, når vi skal ud, så er det ikke fordi, at barnet ikke vil. Det er fordi, der er noget i den måde, som vi har tilrettelagt garderobesituationen på, som ikke fungerer for det her barn. Derfor skal vi, som de professionelle voksne, se på hvordan vi kan ændre situationen, så barnet kommer i tøj på en god måde.

Børneperspektiv:

Børneperspektiv handler om, hvordan vi får øje på børnenes meninger, holdninger og interesser og inddrager dem i planlægningen og udførelsen af det pædagogiske arbejde.

Vi tager barnets perspektiv, når vi planlægger vores daglige praksis og inddrager løbende børnenes ytringer og nonverbale signaler i aktiviteter og lege. Dette gør vi ad forskellige veje. Med de børn som har sprog benytter vi os blandt andet af børneinterviews. Det vil sige, at vi direkte spørger børnene ind til deres meninger og interesser. Afhængigt af hvad vi gerne vil vide noget om, kan vi eksempelvis bruge billeder til at understøtte spørgsmålene. Med de børn som ikke har et sprog endnu, er vi ekstra opmærksomme på deres

nonverbale signaler, som f.eks. hvad de leger med, hvor de søger hen og hvad deres blik og krop retter sig i mod. Vi bruger observationer, både skrevet ned og filmet, til at få øje på børnenes perspektiv.

Når vi planlægger vores praksis eller justerer læringsmiljøet, inddrager vi børneperspektivet for at børnene skal opleve at få en meningsfuld, sjov og spændende hverdag i Hanstholm Børnehus.

I praksis betyder det, at vi forsøger at få øje på, hvad der interesserer børnene, og bruger det når vi planlægger, hvordan vi vil arbejde med vores læreplanstemaer, og hvordan vi tilrettelægger vores hverdag i huset.

Nogle eksempler er, at vi har brugt børneinterviews med billeder til at blive klogere på, hvor børnene synes, det er sjovt at lege på legepladsen. Så kan vi som voksne bedre få en forståelse af børnenes interesser og lege. Vi forsøger at se efter og tolke børnenes kropssprog, hos dem der endnu ikke kan sætte ord på. Her kan for eksempel nævnes, at når vi spiser, holder vi nogle valgmuligheder frem for børnene, som de kan vælge imellem ved enten at pege eller ved at kigge på det. Så holder vi øje med, hvad de kigger mest på og dermed viser os, at de er mest interesserede i.

Dannelse:

I Hanstholm Børnehus har vi fokus på, at børnene opnår eller videreudvikler en række alsidige kompetencer, som tilsammen er med til at udvikle dem til individer. Vi ønsker, at børnene bliver i stand til både at kunne reflektere over deres egne handlinger, selvfølgelig i overensstemmelse med barnets alder og kognitive ståsted, og samtidig kan vise hensyn til andre og forståelse for de fællesskaber, som de indgår i. Vi ønsker nemlig, at børnene udvikler sig i fællesskaber. De skal udforske egne grænser, samtidig med at de bliver bevidst om andres grænser. På den måde skal de dannes som mennesker, der både hviler i sig selv og kan give plads til andre. De skal turde give udtryk for egne meninger og holdninger og samtidig lære, at det er okay at mene noget forskelligt. Børnene skal opnå en forståelse for, at vi alle er forskellige, men at dette ikke hindrer, at man kan have et udbytterigt fællesskab, hvor der er plads til alle, og hvor alle kan byde ind med noget. Vi ønsker at skabe et børnefællesskab, hvor det er okay at fejle, fordi det at fejle betyder, at man har forsøgt noget nyt. Vi ønsker, at børnene får mod på at prøve igen i stedet for at give op, fordi de bliver mødt af et støttende og tolerant fællesskab. Børnene skal møde anerkendende relationer til hinanden og de voksne. De skal øve sig i medbestemmelse og selvbestemmelse for at hjælpe med at danne dem til borgere i et demokratisk samfund.

Alt i alt kan man sige at dannelse handler om at blive et helt menneske som udvikler sit "jeg" igennem fællesskabet hvor det lærer deltagelse, værdier og sociale normer.

Leg:

Legen er barndommens gave. Det er gennem legen, vi skal arbejde med børnenes udvikling, trivsel og læring. Leg er ikke bare leg. Legen kan tage mange forskellige former med forskellige grader af voksendeltagelse. I Hanstholm børnehus skelner vi mellem 4 former for leg. Den ene er den voksenstyrede leg. Her er det den voksne, som sætter dagsorden og styrer legen, børnene er deltagende men ikke medbestemmende. Den anden er den vokseninitierede leg. Den voksne initierer legen, men børnene er medbestemmende i, hvilken retning processen går. Den tredje er den børneinitierede leg. Barnet/børnene initierer legen, og den voksne går med på børnenes præmisser og er en del af legen uden at være styrende. Den fjerde er det, man kalder den frie leg. Det er den leg, hvor børnene selv initierer legen, og det er børnenes skabelseslogik, som er styrende for legen. Her er den voksnes rolle at være på sidelinjen og være klar til at guide og hjælpe børnene med at navigere i de konflikter, som naturligt opstår i forhandling af leg og hierarki i børnefællesskabet.

Selvom vi skelner mellem disse former for leg, så er de dynamiske og det, der starter som en type leg, kan godt ændre sig. Vi oplever også ofte, at det, der starter som en vokseninitieret leg, videreudvikles af børnene i deres eget legeunivers med den skabelseslogik, som gør sig gældende der. For eksempel når børnene har set bordteater med de tre bukkebruse og herefter leger det og udvikler legen på legepladsen. Legen skal gennemsyre børnenes hverdag og være omdrejningspunktet for deres udvikling.

Læring:

Læring er noget som foregår i alle situationer, gennem hele dagen. Hvert øjeblik i et barns liv er en læringsmulighed. Vi opererer med 3 former for læring i Hanstholm Børnehus og et antal af metoder til at understøtte hver enkelt af disse former. Den første form for læring er formaliseret læring. Det er det, der for eksempel forgår under samlinger, hvor der er et tydeligt mål og en tydelig form på den måde læringen foregår. Det er også det, der gør sig gældende i skoleforberedende aktiviteter, og når vi har specifikke voksenstyrede aktiviteter, hvor målet er at lære børnene en bestemt færdighed. Det kan eksempelvis også være at slå en

kolbøtte. Den anden form for læring er intenderet læring. Det er de situationer, som er opstillet med en intention om at børnene skal gennemgå en læring, men der er ikke et formaliseret mål. Disse situationer vil ofte være vores rutine situationer som garderobe, toilet og spisesituationer. Her er der en implicit intention om, at børnene skal have en læring med sig, men det kan skifte fra dag til dag, hvilket fokus læringen har. Det er i disse situationer, at det især er tilpasset det enkelte barn og dets behov og dagsform. Den tredje form for læring er spontan læring. Det er den læring, der opstår, når børnene er samskabende med de voksne eller initierende for læringen. Det er den læring, der opstår når de voksne følger barnets spor og lader sig rive med ind i børnenes interesser. Det er også den læring, der opstår i børnenes leg, når de støder på udfordrende samspil.

Det er afgørende, at al læring finder sted med en legende tilgang, anerkendelse af børnene og en evne til som voksne at tilpasse læringen til den enkelte.

Børnefællesskaber:

I Hanstholm Børnehus arbejder vi kontinuerligt med børnefællesskaberne. Alle børn skal have mindst en god ven og en positiv relation til mindst en voksen. Alle børn skal føle sig betydningsfulde i fællesskabet og alle børn skal være bevidste om, at det er et fælles ansvar, at alle børn føler sig accepteret og inkluderet. Ligeså vel som et barn kan spørge, om det må være med i de andres leg, ligeså vigtigt er det at opfordre børn til at invitere andre ind i legen. Børnene indgår i mange forskellige børnefællesskaber i løbet af en dag. Nogle er selvvalgte, andre er nogle de voksne har sammensat og andre igen opstår på baggrund af strukturelle foranstaltninger. Når vi oplever, at et barn er i fare for eksklusion fra børnefællesskaberne, laver vi en række målrettede tiltag for at hjælpe barnet til igen at være inkluderet. Vi bruger aktivt den måde hvorpå vi organiserer spisesituationen til at skabe mulighed for dannelse af nye og positive relationer, og vi benytter de forskellige fysiske læringsmiljøer, der er til rådighed. Eksempelvis kan en lille gruppe børn blive udvalgt til at lege sammen med vores klodser på gangen eller lignende. På den måde kan vi understøtte og fremme børnene tilhørsforhold i et komplekst børnefællesskab. Som voksne går vi forrest i at signalere, at alle børn er velkomne og har en vigtig plads i fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Kvaliteten af et læringsmiljø spiller en stor rolle for barnets muligheder for trivsel og udvikling, vi kan vha. udendørs læringsmiljøer være med til give børnene nye muligheder for at mestre og derved tage disse

erfaringer med sig til andre ting, bl.a. relations dannelse eller at indgå i et fællesskab. Dette kan ske ved at man lægger fokus på børnenes ressourcer og at barnet derved har muligheden for at indgå i andre legerektioner end barnet er vant til, at man derved får åbnet børnegruppen og får skabt et mere alsidigt børnefællesskab hvor alle har noget at byde ind med. Ved at barnet får en oplevelse af at være en del af noget styrker dette også en følelse af selvopfattelsen og derved og mestringsevnen og troen på egne evner.

Vi indretter dagen i blokke af læringsmiljøer. Om morgenen er der fokus på et fælles læringsmiljø på tværs af grupperne, hvor fokus er på, at man lærer noget om sig selv overfor andre, som er meget yngre eller meget ældre end en selv. Der er tilbud om voksenstyrede aktiviteter og mulighed for at lege frit, med en voksen i nærheden, som sætter rammerne for, hvordan legen kan foregå så den tager hensyn til børnefællesskabet som helhed. Om formiddagen er det oftest vokseninitierede aktiviteter med en legende tilgang til læring, hvor der tages højde for børnegruppens sammensætning, det enkelte barns forudsætninger for deltagelse samt børnenes perspektiv, det skal være sjovt og det skal give mening for børnene. Om eftermiddagen vægter vi at følge børnenes spor. Aktiviteterne er oftest børneinitierede, med en voksen som griber initiativet og bygger videre i et demokratisk samspil med børnene.

Derudover bruges alle dagligdagens rutinesituationer som mulighed for at skabe et læringsmiljø. Samlinger/måltider, toiletbesøg og garderobe bruges målrettet til at arbejde med blandt andet kommunikation og sprog, alsidig personlig udvikling, krop, sanser og bevægelse og social udvikling.

Vores fysiske læringsmiljøer indendørs er indrettet så de inspirerer til leg. Der er mulighed for, at børnene kan danne mindre fællesskaber i leg, eller at vi som voksne kan sammensætte et fællesskab, som giver børnene nye muligheder for positive relationer. Vores udendørs læringsmiljø skaber mulighed for at lade fantasien udfolde sig frit. Med masser af plads og små kroge rundt omkring, er der mulighed for at børnene kan lade deres leg udvikle og udfolde sig frit.

Udendørs læringsmiljøer giver større mulighed for selvstyret leg samt at skabe nye børnefællesskaber, der er mange fordele ved at børnene leger selv og derved ikke bliver forstyrret af voksne, de har bedre mulighed for at komme i flow, børns sociale udvikling og trivsel samt at personalet indtager en støttende og guidende rolle når der f.eks. skal bygges en hule kan børnene selv være med til at bestemme hvordan den skal se ud og hvad der skal bruges af materialer. Opgaven for det pædagogiske personale er at vurdere om vi skal gå foran, ved siden af eller bag ved børnene i deres lege situationer for at skabe de bedste forudsætninger for at skabe bedre børnefællesskaber, trivsel og udvikling.

De udendørs læringsmiljøer skal ligesom andre læringsmiljøer opfordre til udforskning og kreativitet hos børnene og forsøge at skabe et børnefællesskab hvor vi kigger på barnets ressourcer da disse kan forandre sig når vi kommer udenfor, f.eks. kan et barn der har svært ved at sidde stille blive en attraktiv legekammerat udenfor, fordi udemiljøet opfordrer til vild leg og udforskning. Når vi skaber udendørs læringsmiljøer har vi masser af muligheder, for det pædagogiske personale handler det om at få alle med og gøre udelivet til et godt miljø for alle børn at befinde sig i.

Det gode læringsmiljø handler om at give børnene lysten til at være i det, samt at børnene har lyst til at udforske og undersøge omgivelserne, enten alene eller sammen med andre børn, derved får de mulighed for bedre trivsel, være med i et fællesskab samt at skaffe sig nye færdigheder som de kan bruge fremadrettet.

Det pædagogiske personale har en afgørende rolle i hvad børnene får ud af et udendørs læringsmiljø, vi skal som personale være med til at guide, være nysgerrig og undre os sammen med børnene. Det udendørs læringsmiljø skal karakteriseres ved sanseoplevelser.

Eks. På udendørs læringsmiljøer:

- Sandkassen: foran(voksenstyret): de voksne kan opstille en legesituation hvor vi laver kager, bygger sandslotte mm. Ved siden af: den voksne spørge ind til hvad vi skal lege, er med på lige fod med børnene. Bagved: den voksne observere legen og træder kun ind hvis det er nødvendigt.
- I mellem træerne på legepladsen: foran: de voksne kan opstille rammer for hvis der skal bygges huler mm. Ved siden af: den voksne kan komme med ideer til hvad børnene kan lave men det er børnenes initiativ som bestemmer. Bagved: den voksne holder sig i baggrunden og lader børnene styre legen og hvordan denne skal udvikle sig.
- I skoven: man kan opstille forskellige "rum" hvor børnene frit kan bevæge sig imellem bl.a. en spirstue eller legerum

- På stranden: finder skaller mm i sandet og snakker med børnene om hvad de kan, hvordan de ser ud eller man opfordre børnene til at bygge noget med det man finder. Man kan lave forskellige steder hvor der sidder en voksen ved hvert sted, f.eks. kan en voksen finde skaller mm med dem og en anden kan lave krabbe væddeløb med dem.
- På legepladsen: dyrke sine egne grøntsager/bær som børnene selv kan være med til at dyrke og lave mad/bage.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet med forældrene starter ved den allerførste kontakt vi har med familien. Det vil oftest være første gang de kommer på besøg. Her lægges grundstenene til et konstruktivt samarbejde med forældrene om deres børns trivsel og udvikling. Vi arbejder hver dag på at have en god forældrekontakt med alle forældre gennem små anekdoter om barnets dag i institutionen, samt spørgsmål om livet derhjemme og forældrenes syn på den måde, vi oplever barnet på. På den måde forsøger vi at bygge bro mellem hjem og daginstitution og gøre det naturligt, at vi løbende taler om børnenes udvikling og trivsel, og at vi af og til kan have forskellige syn ud fra den kontekst vi, og barnet, befinder os/sig i. Forældrene er vores stærkeste medspiller når det gælder barnets udvikling og trivsel. Hver for sig kan vi godt udvikle børnene, men hvis vi løfter i flok, kan vi nå meget længere. Vi involverer forældrene tidligt i et forløb, hvis vi er bekymrede for et barns udvikling eller trivsel, og vi går langt for at kunne fortsætte det positive samarbejde, også når tingene bliver svære. Det er vores grundtanke, at alle forældre gør deres bedste, og at det er okay, at vi ser forskelligt på tingene, når vi samtidig kan finde fælles fodslag for at fremme barnets udvikling og trivsel, da vi alle ønsker det bedste for hvert enkelt barn. Vi sørger altid for at informere forældrene om, hvilke fokuspunkter vi arbejder med i deres barns læring, udvikling og trivsel og giver gerne sparring og råd til, hvordan forældrene kan understøtte denne indsats derhjemme. Forældrene skal altid have en følelse af, at de kan komme til os med generelle spørgsmål, men også når tingene er svære. Forældrene skal føle tillid til, at vi håndterer alle situationer professionelt og med barnets og familiens bedste for øje.

For at fremme forældresamarbejdet afholder vi diverse arrangementer i løbet af året, som vi forsøger at få så mange som muligt til at deltage i. Vi oplever, at det er en god måde at danne positive relationer til hinanden, og at børnene oplever en større sammenhæng mellem deres livsverdener ved at deltage i disse arrangementer sammen med deres forældre og søskende. Det er også i særdeleshed her, vi oplever mulighed for at sensitivere forældrene for hele børnegruppens trivsel. Vi arbejder også aktivt med dette i hverdagens samtaler. Det er vigtigt, at vi har et samarbejde med forældrene om, at de bakker op om vores indsats i forhold til børnenes læring omkring et fælles ansvar for børnegruppens trivsel.

Derudover har vi et stærkt samarbejde med forældrerådet, især i forhold til sparring omkring udvikling af børnehuset.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Grundholdningen i Hanstholm Børnehus er ”at behandle lige er ikke at behandle dem ens”. Hermed menes, at for at skabe lige muligheder for udvikling for alle børn, skal krav og læringsmiljøet tilpasses det enkelte barn. Når der er tale om børn i udsatte positioner, differentierer vi mellem to former for udsathed for mistrivsel. Den ene form er et barn, som i en kortere periode er i en udsat position for at komme i mistrivsel. Dette kan eksempelvis være omstændigheder i barnets liv derhjemme eller det kan være en overgang til en ny gruppe i institutionen, som i en kortere periode sætter barnet i risiko for mistrivsel. Det kan også være et barn som udviklingsmæssigt ikke er der, hvor det skal være, og derfor kan være i fare for mistrivsel, fordi barnet bliver ekskluderet fra børnefællesskabet. Her er vi opmærksomme på barnets signaler og sætter ind med små tiltag som kan hjælpe barnets til hurtigt at komme i trivsel, hvis der er tegn på mistrivsel. Det kan være gennem forældrerådgivning eller indsatser for at skabe et stærkt børnefællesskab, som barnet kan indgå i. I disse tilfælde er det små justeringer i barnets hverdag, som forholdsvis hurtigt bringer barnets i trivsel, så det har mulighed for at udvikle sig optimalt. Forældrene er inddraget i de tiltag, der sættes i gang. Vi gør brug af vores eksterne samarbejdspartnere såsom åben rådgivning hos PPR eller sparring med den konsulterende socialrådgiver.

Den anden form for udsathed, som vi arbejder ud fra, er når vi enten igennem længere tid ser mistrivsel hos et barn til trods for, at de før beskrevne tiltag sættes i værk, eller vi oplever et barn, som pludselig meget hurtigt ændrer adfærd og viser meget tydelige tegn på mistrivsel. Her vil der ofte være tale om et meget udfordret samarbejde med forældre og de relevante eksterne samarbejdspartnere. Der vil være tale om mere omfattende tilpasninger i de læringsmiljøer, som barnet indgår i for at kunne sikre barnets fortsatte udvikling, læring og tilbagevenden til trivsel. Vi bruger vores trivselsmodul i infoba til løbende at lave observationer og trivselsvurderinger på alle børn, så vi kontinuerligt har en fornemmelse af alle børns trivsel og udvikling.

Vi arbejder målrettet med tiltag i hele børnegruppen, som gør det nemmere for børn i udsatte positioner at overskue og navigere igennem dagens begivenheder, for eksempel laver vi hver morgen til samling en tavle med billeder af det, der skal ske i løbet af dagen, og vi har en struktur, som gør det nemmere for børnene at afkode og leve op til de forventninger, der er til dem dagen igennem.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Hanstholm Børnehus arbejder vi med sammenhæng til børnehaveklassen på flere måder. ”Storegruppen” sidder i et rum for sig selv og spiser sammen med en voksen. På den måde kan vi indrette et læringsmiljø som kan målrettes skoleforberedende aktiviteter som før-matematisk og før-skriftlig opmærksomhed. Vi arbejder intensivt med børnefællesskabet og med børnenes selvfølelse. Vi arbejder med børnenes evne til at tage initiativ til nye relationer og at turde sige noget foran andre. Vi forbereder børnene gradvist på nogle af de krav som stilles i skolen. F.eks. at kunne koncentrere sig om en aktivitet i længere tid ad gangen, lytte til og forstå en kollektiv besked, begyndende fornemmelse for påklædning efter vejret når vi skal ud, understøtte børnene i at være nysgerrige efter viden osv.

Vi har et tæt samarbejde med skolen og har en fast samarbejdsordning. Storegruppen besøger ofte skolens legeplads eller benytter SFO’ens lokaler om formiddagen så børnene bliver bekendt med og trykke ved omgivelserne. Skolen besøger også børnehaven og leger på legepladsen. Storegruppen deltager i de ting vi bliver inviteret til på skolen såsom teater, morgensang, temadage, motionsløb osv. Derudover har vi en fast ordning hvor storegruppen besøger skolen sammen med de andre skoleintro børn fra andre institutioner 2-4 gange i løbet af foråret inden de starter. De voksne fra skoleintro besøger også børnene i børnehaven inden de starter så der kan etableres en begyndende relation og dermed danne grundlag for en tryk skolestart.

Vi taler med de enkelte forældre om hvad de kan gøre for at understøtte lige netop deres barns skoleparathed. Alle disse tiltag skal tilsammen understøtte en god sammenhæng fra børnehaven til børnehaveklassen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi arbejder med det åbne dagtilbud, hvilket vil sige, at vi aktivt inddrager de læringsmiljøer, der er mulighed for i lokalsamfundet. Vi benytter byens hal efter fast aftale en gang i ugen, vi deltager i de aktiviteter som udbydes fra kirke, det lokale center, skolen, plejehjem, de andre institutioner osv. Vi bruger den omkringliggende natur i videst mulig udstrækning.

I 2020 er vi foreningsbørnehave, som er et samarbejde mellem den lokale håndboldforening og børnehaven, som giver nogle af børnene mulighed for at stifte bekendtskab med foreningens tilbud gennem et længere forløb. Dette er med henblik på at give nogle børn en vej ind i foreningslivet, som måske ellers ikke ville have haft det.

Vi arbejder løbende på at inddrage lokalsamfundet endnu mere, end vi gør i forvejen, og vi arbejder sammen med forældrerådet, på hvordan vi kan få byen ind i institutionen og ikke kun institutionen ud i byen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Arbejdet med fysisk, psykisk og æstetisk arbejdsmiljø

Vi arbejder aktivt med at tilpasse læringsmiljøerne med fokus på at både de fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer understøtter det pædagogiske læringsmiljø, vi ser som ønskværdigt i en given situation. I evalueringen af læringsmiljøer inddrages børnenes perspektiver, både i kraft af de direkte giver udtryk for samt observationer af børnenes brug af de læringsmiljøer, som stilles til rådighed.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund. . Vi skal som pædagogisk personale hjælpe børnene i at

udtrykke sig både verbalt og nonverbalt og giver børnene medbestemmelse så de oplever at de er betydningsfulde og at der bliver skabt medbestemmelse, derved får de en betydningsfuld rolle i hverdagen.

Her i Hanstholm børnehus har vi dannet et læringsmiljø, hvor børnene bliver støttet og udfordret til at blive selvhjulpne. For eksempel i garderoben opfordrer det pædagogiske personale børnene til selv at tage deres overtøj af og på. Også i vuggestuen bliver børnene udfordret i selv komme i og af tøj. Børnene får en succesoplevelse ved selv at kunne mestre tøj situationen, samt blive styrket i sit selvværd, selvtillid og dermed få gåpåmod til de andre udfordringer vi som personale opstiller.

Ligeledes stimulerer vi børnenes alsidige personlige udvikling gennem spise situationerne, hvor børnenes opfordres til at spise selv. Vi tager udgangspunkt i alder og børnenes individuelle udvikling og derigennem støtter børnene i deres videre udvikling. Der er derfor ikke de samme forventninger til børnene i vuggestuen, som der vil være til børnene i børnehaven.

Igennem de pædagogisk tilrettelagte børnefællesskaber danner børnene en forståelse for egne og andres grænser. Det pædagogiske personale støtter og vejleder børnene i denne læring, da børnene gennem børnefællesskaber, kan spejle sig i hinanden og derved få en forståelse for sig selv og hinanden. Vi skal skabe et læringsmiljø hvor det er vigtigt at vise børnene at der ikke er nogle forkerte følelser men vise hvordan man kan håndtere dem.

Det pædagogiske personale vil være tydelige voksne, som altid står til rådighed til at støtte og vejlede børnene i deres individuelle udvikling. Ligeledes vil personalet være omsorgsfulde, tryghedsskabende og engagerede i børnenes perspektiver i hverdagen.

Hverdagen i Hanstholm børnehus er præget af leg, både stue fordelt, men også i fællesrummene, hvor alle børn er samlet.

Gennem pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, som vil tage højde for at børnene er forskellige og har forskellige niveauer, vil børnene blive udfordret og derigennem blive nysgerrige på egne evner og hvordan de kan udvikle sig. Her i huset vil vi derfor arbejde med tilrettelagte aktiviteter der vil engagere børnene til udvikling, gåpåmod og nysgerrighed. Det er vigtigt at børnene lærer at vise hensyn og forståelse til/med andre – de voksne skal gå forrest for at vise, ved siden af for at hjælpe og bagved for at støtte/guide dem i at lære den almene dannelse.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnene er inddelt i grupper og derigennem har børnene en base hvor de hører til og er relevante i fælles leg, aktiviteter og samvær. Børnenes forskelligheder inddrager det pædagogiske personale i hverdagen, som en ressource, da børnene lærer at vi ikke alle er ens, at alle har værdi i sig selv og at alle kan bidrage med forskellige ressourcer til fællesskabet. Herudover har børnene mulighed for at danne relationer på tværs af grupperne, da vi er et hus og har både morgenerne og eftermiddagene sammen. Børnene føler derved at de kan bidrage i forskellige sociale sammenhæng og at de har forskellige positioner alt efter hvilke arenaer de befinder sig i.

Legen har en central rolle i børnenes sociale udvikling og derfor er leg en gennemgående tilgang til læring i Hanstholm Børnehus. Gennem leg danner børnene en forståelse for, hvad det vil sige at deltage i en social sammenhæng. Derfor rummer hverdagen i Hanstholm Børnehus meget leg, se ovenstående ift. leg. Herigennem vil børnene kunne afprøve nye børnerelationer, forskellige positioner, forhandle, indgå kompromiser og at løse konflikter. Det er vores rolle som pædagogisk personale at hjælpe de børn, som har svært få adgang til legefællesskaberne ved enten at gå foran, ved siden af eller bagved barnet for at inddrage det i fællesskabet. Derfor vil vi her i huset altid have øje for de forskellige legefællesskaber og derved kunne støtte og vejlede de involverede børnene på den bedste måde.

Gennem leg og sammenspil med andre udvikler børnene empati og sociale relationer, det gælder både til andre børn, men også voksne, til lokal- og nærmiljø, aktiviteter, ting osv. Børn skal have en oplevelse af at være en del af et fællesskab hvor alle kan bidrage og være aktive i den fælles leg og samvær.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog kræver nærvær, øjenkontakt og fællesopmærksomhed for at komme til den udvikling der er fra blikretning, pludren og mimik til at aflæse, genskabe og udvikle en passende kommunikation i forskellige situationer og fællesskaber.

Sproget, både det verbale og nonverbale, er børnenes kommunikationskanal og børnenes måde til at bede om noget, hilse eller sige farvel, samt at fortælle andre om hvordan de har det og om deres ideer, ønsker og behov. Sproget har også betydning for, hvordan barnet indgår i fællesskaber, evnen til at udtrykke følelser og selvkontrol og danne nye relationer. Sproget giver barnet mulighed for at forstå andre og tilegne sig læring, derudover har den tidlige sprogudvikling betydning for den senere læsefærdighed.

Vi er bevidste om at vores børn er på forskellige udviklingsniveauer ift. den sproglige udvikling, så barnet skal støttes og stimuleres netop hvor det er og med blik for den fremadrettede udvikling. Vi guider og vejleder forældrene, så vi i samarbejdet kan understøtte barnets sproglige udvikling både i hjemmet og i børnehuset.

Vi sprogvurderer alle børn omkring 3 års alderen og vi igangsætter tiltag for det enkelte barn. Det kan vi også gøre i form af en handleplan eller ved at indkalde PPR, vores logopæd eller tosprogs konsulent. Dette gør vi i samarbejde med forældrene.

Vi arbejder med sproglig udvikling ved at:

- Forvente og give tid til kommunikation i hverdagssituationer som ved f.eks. spisning, hvad bruger vi ved bordet, hvad får vi at spise, hvad vil barnet gerne bede om at få mm.
- Bruge billeder og udsmykning i huset som giver anledning til snak, fortællinger, sang og rim/remser. Herunder bruge vores billedtavler på stuer til støtte for hvad planen er for dagen.
- Have bøger fremme til brug i stille miljøer som f.eks. i vores sofaer og på madrasser.
- Bruge legen og fællesskabet til at øve f.eks. turtagning, forholdsord og ordforråd.

Vi bruger piktogrammer for at tydeliggøre det, som vi snakker om, og vi spørger børnene om hvad de mener der skal foregå i løbet af dagen. Når vi spiser, gør vi meget ud af at lære børnene at sætte ord på, og vi sætter ord på det, som vi laver. Vi lærer børnene at sætte ord på de handlinger de laver, og deres betydning i forhold til de enkelte handlinger både i leg men også i forhold til de praktiske ting som de/vi gør. F.eks. i garderoben og på badeværelset. Vi synger og fortæller historier, og ude i naturen lærer vi børnene om sammenhængen mellem de forskellige ting.

Vi lærer dem om farver ved at male, og snakker om de tegninger de laver, og vi laver rollespil og teater og derigennem lærer vi dem nye begreber. Vi arbejder med selvhjulpenhed igennem dialog med den enkelte, og vi tager udgangspunkt i det enkelte barns interesser for derved at styrke sproget. Vi øver børnene i at lytte og vente til det bliver deres tur til at tale, og vi taler tydeligt og roligt.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

Bevægelse- og sanseimpulser gør barnet i stand til at opleve og med tiden forstå den omkringliggende verden. Gennem bevægelser udvikler barnet sin motorik, det at klare ting selv og kan deltage i aktiviteter sammen med andre børn. Det er tilfredsstillende for barnet, at det kan lege, mestre og bruge sin krop. Krop, sanser og bevægelse spiller på denne måde en betydningsfuld rolle for barnets velvære, fysiske aktivitet, sociale relationer – og dermed barnets udvikling.

Krop

Barnet erfarer verden med og gennem sin krop, og det skal der være mulighed for at understøtte igennem vores læringsmiljøer.

Grundlaget for fysisk og psykisk trivsel lægges ved at barnet støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen gennem en veksling mellem ro og bevægelse. Kroppen er vigtig for såvel *det psykiske* som er trivsel og velvære, og *det fysiske* som kost, hygiejne, bevægelighed.

Sanser

Barnet forstår også verden gennem sanserne. Ligesom man bliver dygtig af at øve sig i motoriske færdigheder, udvikler sansebearbejdningen sig også ved at sanserne gentagende gange bliver brugt. Derfor er det vigtigt, at vi hele tiden er bevidste om at give barnet mulighed for at øve sig og få de forskellige sanser i spil.

Ud af de 7 sanser er der 3 motoriske grundsanser den taktile-, den vestibulære- og muskel-led-sansen som fungerer i samarbejde med de fire øvrige sanser, lugte-, smags-, syns- og høre-sansen. Disse syv sanser påvirker hinanden, og har afgørende betydning for barnets motoriske udvikling og automatisering af bevægelser både fin- og grovmotorisk.

Al bevægelse og sanseoplevelse med kroppen stimulerer hjernen.

Bevægelse

Bevægelse handler om at barnet aktivt udforsker de læringsmiljøer vi tilbyder, her tænkes de fysiske omgivelser inde og ude.

I bevægelse udvikler barnet mestring af kropslige og sanselige indtryk, men også spejling og aflæse andre og forstå andre børn og voksne igennem kropslige udtryksformer. (Ansigtmimik, hånd-/armbevægelse, kropsholdning)

Det gør vi ved:

- at bruge nærmiljøet. Hanstholm børnehus har Nationalparken Thy i baghaven, og så har vi hallen lige overfor, som vi også flittig benytter.
- At lave temaer/forløb om fx kroppen, kost, hygiejne,
- At være bevidste om, at der er læringsmiljøer til både stille og fordybende lege, men også til aktive og vilde lege, som vi fx bruger vores gangarealer til.
- At bruge hverdagen til at snakke om fx kroppen og dens udtryksformer, hvad vi skal have på ud, hygiejne, hvad vi putter ind i munden, hvad er sundt.
- At have tæt samarbejde med forældrene omkring det enkelte barn, og ved at drage brug af PPR som stiller både ergo- og fysioterapeuter til rådighed.
- At alle sanserne bliver stimuleret, fx gennem leg, aktiviteter, men også bare det at være bevidste om at det er stimulerende bare det at have bare tæer.
- Vi giver børnene kropsbevidsthed gennem sang, rytmik og dans.
- De voksne er positive rollemodeller

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder aktivt med natur, udeliv og science i hverdagen. Ved at bruge nærmiljøet hvor vi har hede, skov, å og hav får børnene mulighed for at gøre sig erfaring med flere forskellige læringsmiljøer i naturen. Gennem projektarbejde som f.eks. ”jord til bord” ”bondegård” ”vandløb” ”skoven” og lignende understøttes børnenes nysgerrighed i at udforske naturen og de processer som foregår her. Børnene eksperimenterer sammen med de voksne i forhold til naturen. Der laves f.eks. insekthoteller så vi kan undersøge hvad dyrene kan lide at bo i og hvad de spiser. Vi arbejder med at børnene oplever forbundethed med naturen eksempelvis ved at plante i vores højbede have børnene med i processen fra såning til høst til madlavning. Vi arbejder med bæredygtighed i form af genanvendelse og kompost som børnene aktivt er en del af. I hverdagen laver vi små eksperimenter som skal pirre børnenes nysgerrighed i forhold til årsag, virkning og sammenhæng. F.eks. farve snor med rødbede, lave ”hoppeæg” (æg overhældt med eddike), bagning hvor vi taler om gærets virkning osv.

Vi bruger naturen som et læringsmiljø der danner rammen om læring indenfor flere læreplanstemaer. F.eks. bruger vi aktivt naturen som et rum for alsidige sanseoplevelser. Det at mærke vind, regn og sol på sin krop og i sit ansigt, lytte efter dyrelyde og følelsen af at holde en snegl eller lade en bænkebidder kravle over huden. Det er også et læringsrum for sproglig udvikling ved f.eks. at kigge efter farver i naturen, tale om hvad vi ser osv.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Læringsmiljøet skal understøtte at alle børn indgår i forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde og traditioner. Vi skaber forskellige fællesskaber hvor børnene oplever sig selv både som ligeværdige og forskellige. Dette gør vi blandt andet ved at vi har faste aldersopdelte grupper som børnene indgår i men vi arbejder også aldersintegreret så børnene oplever sig forskellige. Da vi har mange forskellige kulturer i Hanstholm Børnehus er det helt naturligt for børnene at man ser forskellig ud, taler forskellige sprog og har forskellige traditioner, normer og værdier. Vi italesætter ofte dette sammen med børnene og vi ser de mange forskellige kulturer som noget meget positivt hvor børnene lærer om forskellighed og diversitet.

Vi har en række traditioner i huset som f.eks. fastelavn, høstfest og jul hvor børnene lærer om dansk kulturarv og vi taler om hvilke traditioner man har andre steder i verden og inddrager de erfaringer børn fra andre kulturer har med sig.

Vi arbejder også aktivt med vores hverdagskultur i huset hvor vi gør tingene på samme måde hver dag og i hele huset.

I Hanstholm Børnehus arbejder vi med kultur og æstetik ud fra de tre K'er: Kultur med børn hvor børnene er med som deltagende, Kultur for børn hvilket er produkter skabt af voksne og børnene er tilskuere, og Kultur af børn hvor det er børnene som er initierende og skabende. Vi vægter at give børnene kulturelle oplevelser hvor de både er skabende, deltagende og tilskuere. Vi deltager i teaterforestillinger, hvor børnene gør sig erfaringer med at være tilskuere. Derudover opføres der f.eks. bordteater for børnene her i institutionen. Vi

har besøg fra musikskolen til både vuggestue og børnehave hvor børnene gør sig erfaring med at være deltagende. Vi laver også selv sang og musik hvor børnene er deltagende. Børnehaven laver teaterforestillinger hvor børnene gør sig erfaring med denne form for æstetiske udtryksform som deltagende.

Børnene gør sig erfaring med at skabe kunst af forskellige materialer. Dette kan både være som deltagende og som skabende.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Børnehave og vuggestue skiftes til at have stuemøde 1,25 timer hver anden uge. Her evalueres læringsmiljøerne løbende i forhold til den skiftende børnegruppe. Der udarbejdes LP til at arbejde med specifikke børns trivsel og udvikling og aktionslæring bruges til at arbejde med læringsmiljøerne hvis vi oplever udfordringer. Herudover bruges SMTTE modellen til at planlægge og evaluere projektforbøb. Der arbejdes med evaluering af handleplaner fra PPR.

Vi har fælles personalemøde 3 timer hver fjerde uge. Her kan vi også bruge de forskellige modeller hvis det er problemstillinger som vedrører hele huset. Læreplan er et fast punkt på dagsorden hvor vi løbende evaluerer og fører til referat.

Vi arbejder med en stærk feedback kultur i Hanstholm Børnehus hvor personalet kontinuerligt observerer på hinandens praksis og giver feedback til kollegaer for at skabe de bedst mulige betingelser for positive relationer til børnene.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil hvert år i juni bruge et personalemøde til at evaluere den samlede læreplan i fællesskab.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC